

VISIE 2021

**EEN ZORGINSTELLING
ZONDER ENTERPRISE
ARCHITECTUUR IS ALS
EEN PATIËNT ZONDER
ZORGPLAN**

Visiedocument KANZ-platform 2021

Als je bij een zorginstelling binnenkomt met een aandoening, dan wordt er voor de behandeling een zorgplan opgesteld. In dit plan worden de doelen, stappen en afspraken voor de komende periode vastgelegd. Ook staat in dit plan vermeld welke expertises er benodigd zijn en wie waarvoor verantwoordelijk is.

Wat een behandelplan is voor het leveren van goede en professionele zorg, kan Enterprise Architectuur betekenen voor het professioneel uitvoeren van de bedrijfsvoering. Enterprise Architectuur gaat over het vertalen van de missie, strategie en doelstellingen van de organisatie naar de inrichting van de organisatie, haar diensten en onderliggende bedrijfs- en werkprocessen en informatievoorziening.

“Een zorginstelling zonder Enterprise Architectuur is als een patiënt zonder zorgplan.”

Hoewel de rol van Enterprise Architect binnen het bedrijfsleven al jaren gemeengoed is, zijn er binnen de zorg maar weinig organisaties die deze rol hebben belegd. Architectuur wordt veelal beschouwd als iets van de ICT-afdeling, waardoor architectuur binnen de zorg zich beperkt tot informatie- en/of infrastructuur architectuur (ICT-architectuur). Uitzonderingen hierbij zijn de Universitaire ziekenhuizen die het werken onder architectuur omarmd hebben.

Het beperken van architectuur tot ICT-gerelateerde thema's is een gemiste kans. De zorg begeeft zich in markt die continu aan het veranderen is. De eisen die aan de zorg worden gesteld nemen toe, de budgetten zijn beperkt en de snelheid waarin technologische ontwikkelingen zich opvolgen is hoog.

Deze uitdagingen zullen de komende jaren alleen maar toenemen. Hierdoor is het van essentieel belang dat er wordt geïnvesteerd in ontwikkelingen die echt bijdragen aan het leveren van betere zorg.

Een goede Enterprise Architectuur draagt hieraan bij. Het helpt een organisatie om wendbaar in te spelen op veranderingen en zorgt ervoor dat bestuurders en managers de juiste besluiten kunnen nemen. Simpelweg omdat gewenste veranderingen binnen de totale bedrijfsvoering sneller geanalyseerd én geïmplementeerd kunnen worden.

Dit is mogelijk doordat de samenhang tussen organisatie, processen en informatiesystemen inzichtelijk is én op elkaar zijn afgestemd.

Continu verbeteren

Het implementeren van Enterprise Architectuur is, zoals alle verandertrajecten, een olifant die je in kleine stukjes eet. Zorg voor een helder en overzichtelijk einddoel en dat er regelmatig successen worden geboekt. De wijze waarop Enterprise Architectuur wordt geïmplementeerd kan juist zorgen voor een goede dynamiek binnen de organisatie en bijdragen aan een cultuur van continu verbeteren.

Uiteraard vraagt de implementatie om een investering in tijd en geld. Het afstemmen van informatiesystemen op de business of het opstellen van architectuurmodellen zijn immers geen kleine projecten.

De ervaring leert dat deze investering zich in eerste instantie terugbetaalt in de vorm van een kwalitatieve baten in de vorm van een betere beheersing van risico's of een verbeterde bedrijfscontinuïteit. Op termijn volgen ook de kwantitatieve baten die zich uiten in de vorm van een snellere en goedkopere implementatie van een veranderingstraject.

Ook de Onderzoeksraad voor Veiligheid heeft in februari 2020 een uitgebreid rapport opgeleverd met daarin verschillende aanbevelingen die het belang van Enterprise Architectuur onderschrijven. Een van de belangrijkste aanbevelingen uit dit rapport was:

“Bewerkstellig dat uw leden:

Met het oog op een goede voorbereiding op uitval van ICT, de afhankelijkheden tussen zorg en ICT periodiek in kaart brengen, inclusief de mogelijke risico's voor patiënten die gepaard gaan met ICT-uitval”

Kwalitatieve voordelen

Enterprise architectuur zorgt voor essentiële inzichten, waardoor zorginstellingen snel en verantwoord kunnen inspelen op de veranderingen binnen hun complexe speelveld.

Het toenemende tempo van deze veranderingen en de complexiteit binnen het speelveld van de zorg, pleiten voor het werken onder architectuur. Deze kwalitatieve voordelen worden ook in verschillende wetenschappelijke studies onderschreven.

Echter, er zijn (zover bekend) geen wetenschappelijke studies die daadwerkelijk aantonen dat er een positieve businesscase is voor het ontwerpen, implementeren en onderhouden van Enterprise Architectuur. Als we de ervaring laten spreken, is deze business case zeker aanwezig, alleen is deze nog niet wetenschappelijk onderbouwd.

Boven alles is Enterprise Architectuur geen doel op zich, maar juist een effectief middel om het doel te bereiken: het bijdragen aan kwalitatieve, toegankelijke en betaalbare zorg door het efficiënt en effectief inzetten van processen en informatiesystemen!

Hoe nu verder?

Enterprise Architectuur zal de komende jaren een belangrijkere rol gaan spelen binnen het dynamische speelveld van de zorg. Het vakgebied kan van grote toegevoegde waarde zijn bij de implementatie van zorgthema's, zoals ketensamenwerking, verplaatsing van zorg of zorg op afstand.

Kennisdeling via het KANZ-platform

Om te zorgen dat binnen het vakgebied het wiel niet opnieuw wordt uitgevonden, hebben Arjan Smit en Jacco Boon het KANZ-platform opgericht. Dit staat voor Kennisdeling Architectuur Nederlandse Zorginstellingen.

Binnen dit platform wordt er op een pragmatische wijze kennis en ervaring gedeeld omtrent relevante thema's, zoals informatieuitwisseling, IoT-toepassingen voor de zorg, data-driven healthcare etcetera. Het platform is dus gericht op kennisdeling voor alle zorginstellingen binnen de gehele zorgketen.

Bij het platform zijn dan ook een groot aantal zorginstellingen aangesloten, van Academisch ziekenhuis, streekziekenhuis tot VVT-organisatie. Dit is een bewuste keuze, omdat juist deze samenwerking zo belangrijk is om de cliënt of patiënt optimaal te kunnen ondersteunen in zijn of haar zorgproces.

Over de auteurs

De (hoofd)auteurs van dit visiedocument zijn Arjan Smit en Jacco Boon. Arjan Smit is architect binnen het Franciscus Gasthuis & Vlietland. Jacco Boon is algemeen directeur bij CINX BV, een management- en adviesbureau dat actief is binnen de zorg.

Dit document is tevens afgestemd met alle deelnemende organisaties aan het KANZ-platform.